

Krajinska ekologija za slovenske bralce

Slika 1: Naslovnica monografije *Krajinska ekologija*, avtorja prof. dr. Janeza Pirnata, založbe Univerze v Ljubljani

Znanstvena monografija *Krajinska ekologija* avtorja dr. Janeza Pirnata v izdaji Založbe Univerze v Ljubljani je edino celovitejše delo na področju krajinske ekologije slovenskega avtorja in v slovenščini. Monografija je nastala na podlagi istoimenskega učbenika, izdanega 2017, vendar pa jo od njega ločijo predvsem posodobljeni viri in slikoviti primeri znanih slovenskih krajin, ki razumevanje teorije olajšajo tudi širši strokovni javnosti. Primarno je monografija namenjena študentom krajinskoekoloških predmetov na Biotehniški fakulteti, primerna pa je tudi za študente različnih prostorskih strok, saj na razumljivih primerih razlaga krajinskoekološka načela. Potenciali bralci so tudi vsi strokovnjaki s področja prostorskega načrtovanja. Zanimiva je tako za analitike razvoja prostora kot tudi za načrtovalce krajinskih načrtov, ki morajo pri svojem delu upoštevati temeljna izhodišča.

Vse osnove krajinske ekologije so obravnavane v osmih poglavjih na 167 straneh. Delo odlikuje sistematična in pregledna zasnova krajinsko-

koloških vsebin. Sledijo si logično, od začetnih izhodišč z definicijami in razlagami osnovnih krajinskih pojmov do vsebin, ki zahtevajo interdisciplinarno razumevanje in povezovanje teoretskih konceptov. V uvodnem poglavju nas avtor preko paradoksa eksponentne rasti, trajnostne rabe in okoljske etike pripelje do ugotovitve o potrebnosti razvoja krajinsko ekološke vede. Smiselno sledita poglavji o razvoju krajinske ekologije kot samostojne discipline in enakovredno predstavljeni različni koncepti in teorije v krajinski ekologiji ter njihova praktična uporaba v krajinskih analizah. Osrednji obsežnejši poglavji o ekosistemu kot gradniku krajine in krajini sami, njuni sestavi, delovanju, spremembah in vrednotenju bi lahko sestavljali že skoraj samostojno delo. Zanimiva je vključitev poglavja o doživljanju krajine v literaturi in umetnosti, ki sega v družboslovne vede in razmišljanje strokovnega bralca preusmeri iz zgolj analiziranja krajinskih gradnikov na doživljajsko plat, ki vsekakor predstavlja vrednote in pričakovanja družbe v krajini. Poglavje o razvoju slovenskih krajin je pomembno za razumevanje določenih vzorcev in sprememb, ki so posledica zgodovinskih dogajanj. Predstavljene so različne členitve Slovenije, na katerih temeljijo nekatere krajinskoekološke analize. Monografija se zaključuje s poglavjem o nastanku prihodnjih krajin, perspektivah stroke ter razlago izbranih krajinskih kazalnikov, ki se uporabljajo pri sodobnih krajinskoekoloških analizah.

Avtor se v svojem delu sklicuje na obsežno tujo temeljno literaturo krajinskoekoloških konceptov in teorij. Enakovredno so uporabljeni tudi domači znanstveni članki in strokovne monografije. V manjši meri so vključeni najnovejši znanstveni članki s področja krajinske ekologije, kar je sicer razumljivo, saj delo razlaga in predstavlja temeljna krajinskoekološka poglavja. Ker je področje izjemno obsežno in danes z novimi tehnologijami zajema prostorskih podatkov hitro razvijajoče, ne more vključiti vseh, še posebej novih specializiranih področij krajinske ekologije. Avtor v posebnih okvirjih "Podrobno" predstavi izsledke znanstvenih člankov in poglobljeno snov poglavij,

da se lahko bralec podrobneje spozna s specifičnimi primeri in je povabljen tudi k nadaljevanju raziskovanja področja s pomočjo navedene literature. Poseben doprinos monografije je kratek slovar najpomembnejših pojmov s področja krajinske ekologije v angleščini z ustreznimi slovenskimi prevodi. Nekateri med njimi se pojavijo v slovenščini prvič in tako prispevajo k razvoju terminologije področja v slovenskem jeziku.

Monografija se zgleduje po klasičnih delih krajinske ekologije in vključuje temeljna poglavja

s področja, hkrati pa obravnava tudi manj pogoste teme, kot je doživljanje krajin. S slikovitimi razlagami, razumljivimi primeri slovenskih krajin in dobro slikovno podporo bolj približa osnovne teme krajinske ekologije slovenskim študentom in drugim strokovnim bralcem.

Mojca NASTRAN
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta,
Oddelek za gozdarstvo in obnovljive
gozdne vire